

Sygn. akt XXVIII C 8496/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2024 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVIII Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Katarzyna Dawid – Birska

Protokolant: sekretarz sądowy Natalia Siastacz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 czerwca 2024 roku w W.

sprawy z powództwa **K. M.**

przeciwko **Bank (...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę i o ustalenie ewentualnie o zapłatę

I. ustala, że nie istnieje pomiędzy stronami postępowania stosunek prawny, wynikający z umowy o (...) (...) (...), zawartej pomiędzy stronami postępowania w dniu 05 lipca 2005 roku;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty: 39 648,24 zł (trzydzieści dziewięć tysięcy sześćset czterdzieści osiem złotych i dwadzieścia cztery grosze) i 4 468,98 CHF (cztery tysiące czterysta sześćdziesiąt osiem franków szwajcarskich i dziewięćdziesiąt osiem centymów) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia 08 stycznia 2022 roku do dnia zapłaty;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 11 834 zł (jedenaście tysięcy osiemset trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 10 800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt XXVIII C 8496/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 czerwca 2024 roku

W pozwie, wniesionym w dniu 29 czerwca 2021 roku (k. 57 – data nadania przesyłki pocztowej) przeciwko Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. (dalej też jako: Bank (...) S.A.” lub „Bank”), K. M. domagał się:

1. zasądzenia od strony pozwanej na jego rzecz kwoty 39 648,24 zł oraz kwoty 4 468,98 CHF tytułem zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej w związku z nieważnością, zawartej przez strony umowy kredytu i pobraniem świadczeń nienależnych w okresie od 14 lipca 2011 roku do 15 czerwca 2020 roku, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi: co do kwoty 39 648,24 zł od dnia 28 sierpnia 2020 roku do dnia zapłaty oraz co do kwoty 4 468,98 CHF od dnia następnego po dniu doręczenia stronie pozwanej odpisu pozwu do dnia zapłaty;

2. ustalenia nieistnienia pomiędzy stronami postępowania stosunku prawnego kredytu, wynikającego z umowy kredytu nr (...) (...) z dnia 04 lipca 2005 roku.

Ewentualnie, na wypadek uznania przez Sąd umowy, zawartej przez strony, za zgodną z prawem i mogącą dalej obowiązywać w kształcie pozbawionym zapisów abuzywnych, powód wniósł o zasądzenie od strony pozwanej na jego rzecz kwoty 8 682,45 zł oraz kwoty 4 468,98 CHF tytułem bezpodstawnego wzbogacenia strony pozwanej w związku z pobraniem środków tytułem spłaty kredytu w zawyżonej wysokości w okresie od 14 lipca 2011 roku do 15 czerwca 2020 roku, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi co do kwoty 8 682,45 zł od dnia 28 sierpnia 2020 roku do dnia zapłaty oraz co do kwoty 4 468,98 CHF od dnia następnego po dniu doręczenia stronie pozwanej odpisu pozwu do dnia zapłaty.

Powód wniósł także o zasądzenie od strony pozwanej na jego rzecz zwrotu kosztów procesu według norm prawem przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od dnia prawomocności wyroku do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powód wyjaśnił, iż podstawę faktyczną jego żądań stanowi, zawarta pomiędzy stronami postępowania w dniu 04 lipca 2005 roku, umowa o (...) nr (...) (...). Wskazał, że istotą sporu pomiędzy stronami w niniejszej sprawie pozostaje sporna kwestia oceny zgodności z prawem powstałego pomiędzy stronami stosunku prawnego oraz ocena treści postanowień zawartych w § 2 ust. 2 i § 7 ust. 1 umowy kredytu oraz § 8 ust. 3, § 9 ust. 4, § 10 ust. 4, § 10 ust. 5, § 11 ust. 4, § 11 ust. 5, § 12 ust. 3 i § 13 ust. 4 Regulaminu – dotyczących wprowadzenia klauzuli indeksującej świadczeń stron dwoma miernikami wartości, określanymi dowolnie przez stronę pozwaną – pod kątem ich abuzywności w świetle przepisów prawa, skutku ich abuzywności dla ostatecznego kształtu powstałego pomiędzy stronami stosunku prawnego, w tym również w kontekście oceny jego ewentualnej całkowitej nieważności na skutek ich bezskuteczności, a w konsekwencji określenia wymiaru, w jakim strona pozwana pozostawać będzie bezpodstawnie wzbogaconą kosztem powoda.

Kolejno powód podniósł, że sporna umowa powinna zostać oceniona jako bezwzględnie nieważna w świetle obowiązujących przepisów prawa już na etapie oceny prawnej jej brzmienia przed dokonaniem kontroli incydentalnej kwestionowanych postanowień. Dodał, że postanowienia te stanowią jednocześnie postanowienia abuzywne.

Następnie powód wyjaśnił że w wykonaniu spornej umowy do dnia 15 czerwca 2020 roku wpłacił na rzecz strony pozwanej łącznie kwoty 146 687,24 zł i 4 468,98 CHF, natomiast w tym postępowaniu, korzystając z uprawnienia do rozdrobnienia roszczeń, domaga się zasądzenia na jego rzecz kwot wpłaconych w okresie od 14 lipca 2011 roku do 15 czerwca 2020 roku w wysokości 39 648,24 zł oraz 4 468,98 CHF. Podniósł także, iż posiada interes prawny w żądaniu ustalenia.

W dalszej części uzasadnienia pozwu powód zarzucił, iż przedmiotowa umowa kredytu jest nieważna jako sprzeczna z art. 353¹ k.c. i z zasadami współżycia społecznego oraz przedstawił argumenty na poparcie tych zarzutów. Kolejno przedstawił argumenty na poparcie zarzutu, iż kwestionowane przez niego postanowienia umowy kredytu i Regulaminu stanowią klauzule abuzywne. Dodał, że konsekwencją abuzywności tych postanowień jest nieważność umowy kredytu (k. 3 – 32 – pozew).

W odpowiedzi na pozew strona pozwana Bank (...) S.A. z siedzibą w W. w pierwszej kolejności wniosła o sprawdzenie przez Sąd wartości przedmiotu sporu na podstawie art. 25 § 2 k.p.c. a następnie wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko procesowe, strona pozwana wskazała, że kwestionuje powództwo zarówno co do zasady, jak i co do wysokości. Kolejno podała, że sporna umowa kredytu precyzyjnie określa, na czym polega mechanizm indeksacji kredytu, co powoduje, że kwestionowane postanowienia nie mogą być oceniane przez pryzmat przepisu art. 385¹ § 1 k.c. Dodała, że zawarta pomiędzy stronami umowa jest kredytem walutowym a podstawę prawną do zawierania takich kredytów stanowi prawo dewizowe.

W dalszej części uzasadnienia odpowiedzi na pozew strona pozwana odniosła się do zarzutów powoda, dotyczących nieważności przedmiotowej umowy kredytu, podnosząc, iż umowa ta zgodna jest z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, z art. 353¹ k.c. oraz z zasadami współżycia społecznego. Podała, że powód został należycie poinformowany o ryzyku kursowym, co potwierdził, podpisując załączony do wniosku kredytowego dokument, zatytułowany „Informacja dla wnioskodawców (...)”.

Kolejno strona pozwana podniosła, iż kwestionowane przez powoda postanowienia, odnoszące się do klauzul indeksacyjnych, nie stanowią postanowień niedozwolonych a nawet jeżeli tak uznać, to na skutek ich usunięcia z umowy nie dochodzi do jej upadku, gdyż w miejsce tych postanowień istnieje możliwość zastosowania przepisu dyspozytywnego i zastosowania do przeliczeń kursowych kursów średnich Narodowego Banku Polskiego. Podkreśliła, iż skutki nieważności przedmiotowej umowy byłyby niekorzystne dla powoda, gdyż wówczas zobowiązany byłby on do zwrotu świadczenia otrzymanego od Banku a Bank mógłby dochodzić wynagrodzenia za korzystanie z wpłaconej w PLN kwoty.

Na zakończenie strona pozwana zarzuciła, iż powód nie posiada interesu prawnego w żądaniu ustalenia (k. 72 – 113 – odpowiedź na pozew).

Na rozprawie w dniu 26 czerwca 2024 roku – bezpośrednio poprzedzającej ogłoszenie wyroku – pełnomocnik powoda, w jego imieniu, sprecyzował, iż żądanie zapłaty dotyczy okresu, wskazanego w uzasadnieniu pozwu, tj. od 14 lipca 2011 roku do 15 czerwca 2020 roku, a nie jak mylnie wpisano w pkt 1 petitum pozwu od 14 listopada 2011 roku do 15 czerwca 2020 roku. Sąd oddalił wniosek strony pozwanej o sprawdzenie wartości przedmiotu sporu, uznając, że została ona określona w sposób prawidłowy jako suma roszczeń głównych o ustalenie (kwota wypłaconego kredytu) oraz o zapłatę. Ostatecznie pełnomocnicy stron, w ich imieniu, podtrzymali dotychczasowe stanowiska procesowe i argumentację w sprawie (k. 235v, k. 236v – protokół z rozprawy z dnia 26 czerwca 2024 roku).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W 2005 roku K. M. planował kupić lokal, aby w nim zamieszkać. Nie posiadał wystarczających własnych środków pieniężnych na realizację tego celu, dlatego zamierzał zaciągnąć kredyt. Aby uzyskać informacje o ofertach kredytowych banków, skorzystali z usług doradcy kredytowego. Doradca przedstawił mu wyłącznie oferty kredytów indeksowanych do waluty frank szwajcarski (CHF), informując go o tym, że nie ma on zdolności kredytowej, aby otrzymać kredyt złotowy. Zapewniał go o stabilności kursu waluty CHF. Ostatecznie K. M. wybrał ofertę kredytu, powiązanego z walutą CHF w Banku (...) S.A. Doradca nie informował go o tym, kto i w jaki sposób będzie ustalać kursy waluty CHF, stosowane do przeliczeń na podstawie tego rodzaju umowy kredytu. Nie przedstawiał mu żadnych wykresów ani symulacji, obrazujących wpływ wzrostu kursu waluty CHF na wysokość raty kredytu i saldo zadłużenia w PLN. Nie rozmawiano o możliwości negocjowania postanowień tej umowy.

(**dowód:** k. 235v – 236 – przesłuchanie powoda K. M. w charakterze strony)

W dniu 14 czerwca 2005 roku K. M. podpisał, wypełniony na druku Banku, wniosek kredytowy, w którym zwrócił się do Banku (...) S.A. o udzielenie mu kredytu w kwocie 161 802 PLN, która miała zostać przeznaczona na zakup mieszkania. Spośród czterech opcji: PLN, EURO, USD i CHF we wniosku zaznaczono, że walutą kredytu ma być „CHF”. Wpisano, że okres kredytowania ma wynosić 300 miesięcy, kredyt miał być wypłacony jednorazowo, a raty miały być równe.

W rubrykach, dotyczących informacji o wnioskodawcy, wskazano, że K. M. ma wykształcenie wyższe, jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony i nie prowadzi działalności gospodarczej.

(**dowód:** k. 115 – 118 – kserokopia wniosku kredytowego)

W tym samym dniu K. M. poświadczył własnoręcznym podpisem, że zapoznał się z informacjami, zawartymi na sporządzonym przez Bank druku, zatytułowanym „Informacja dla Wnioskodawców ubiegających się o kredyt mieszkaniowy/kredyt konsolidacyjny/pożyczkę hipoteczną indeksowany/ą kursem waluty obcej.”

W treści powyższego druku wskazano m.in. że klienci, wybierając zadłużenie w walucie obcej, korzystają aktualnie z oprocentowania niższego w porównaniu z kredytem złotowym i spłacają miesięcznie niższą ratę kredytu. Podkreślono, że w przypadku kredytów walutowych Kredytobiorca ponosi ryzyko kursowe, co oznacza, że zarówno rata kredytu, jak i wysokość zadłużenia tytułem zaciągniętego kredytu – przeliczona na PLN na dany dzień – podlega ciągłym wahaniom, w zależności od aktualnego kursu waluty. Podano, iż rzeczywiste koszty obsługi długu mogą się okazać znacząco wyższe od wcześniej założonych.

W treści powyższego druku wskazano, że załącznikiem do niego była historia zmian kursu franka szwajcarskiego do złotego.

(**dowód:** k. 215 – kserokopia podpisanego przez powoda druku „Informacja dla Wnioskodawców ubiegających się o kredyt mieszkaniowy/kredyt konsolidacyjny/pożyczkę hipoteczną indeksowany/ą kursem waluty obcej.”)

W dniu 05 lipca 2005 roku K. M. (dalej też jako „Kredytobiorca”) oraz Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (dalej też jako „Bank”) zawarli, sporządzoną w dniu 04 lipca 2005 roku, umowę o (...) nr (...) (...) (dalej też jako „Umowa”).

Zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 Umowy kwota kredytu wynosić miała 161 802,00 PLN a kredyt indeksowany miał być do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu.

W § 2 ust. 3 Umowy wskazano, że celem kredytu było nabycie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym i koszty wliczone w kredyt.

Wypłata kredytu miała nastąpić jednorazowo na rachunek zbywcy kredytowanej nieruchomości (§ 3 ust. 1 i 2 Umowy).

§ 6 ust. 1 Umowy stanowił, że kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, natomiast § 6 ust. 3 Umowy – że oprocentowanie kredytu wynosiło 3,1 % w stosunku rocznym, co stanowiło sumę stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF) obowiązującej w dniu sporządzenia Umowy oraz marży w wysokości 2,35 p.p., stałej w całym okresie kredytowania.

W § 7 ust. 1 Umowy wskazano, że Kredytobiorca zobowiązał się spłacić kwotę kredytu w CHF, ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z Tabelą Kursów Walut Obcych Banku (...).

W § 8 ust. 1 Umowy ustanowiono zabezpieczenia spłaty kredytu w postaci: hipoteki kaucyjnej do kwoty 275 063,40 PLN na rzecz Banku, ustanowionej na kredytowanej nieruchomości; cesji na Bank praw z polisy ubezpieczeniowej od ognia i innych zdarzeń losowych kredytowanej nieruchomości, o której mowa w § 2, na której miała zostać ustanowiona hipoteka, zgodnie z warunkami określonymi w § 3 i § 5 Umowy; cesji na Bank praw z polisy ubezpieczeniowej na życie Kredytobiorcy, zgodnie z warunkami określonymi w § 3 i § 5 Umowy.

Zabezpieczenie kredytu do czasu otrzymania przez Bank odpisu z księgi wieczystej nieruchomości, o której mowa w § 2 ust. 5, z prawomocnym wpisem pierwszej hipoteki/hipotek, o których mowa w ust. 1, na rzecz Banku, stanowić miało ubezpieczenie kredytów zabezpieczanych hipotecznie na podstawie umowy, zawartej przez Bank z Towarzystwem (...) S.A. (§ 8 ust. 2 Umowy).

Stosownie do § 10 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 Umowy integralną jej część stanowić miał Regulamin, który miał zastosowanie w zakresie nieuregulowanym Umową.

(**dowód:** k. 20 – 21v – kserokopia umowy o (...) nr (...) (...))

W § 2 pkt 8 lit. f) Regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej Banku (...) S.A. (dalej jako „Regulamin”) wskazano, że użyte w nim określenie stopa referencyjna stawka LIBOR (3M) (L. I. R.) oznacza stopę procentową podawaną przez R., ustalaną o godzinie 11:00 GMT w L., na podstawie średniej arytmetycznej kwotowań 3 – miesięcznych, po której banki gotowe są sprzedawać swoje nadwyżki finansowe na londyńskim rynku międzybankowym, w przypadku kredytu w CHF.

W § 2 pkt 19 Regulaminu podano, że użyte w nim określenie kredyt w walucie obcej oznacza kredyt udzielony w PLN, indeksowany kursem waluty obcej według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku.

§ 3 ust. 1 i 2 Regulaminu stanowiły, że kredyt udzielany był w PLN oraz że kredyt mógł być indeksowany kursem waluty obcej na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych.

Zgodnie z § 5 ust. 16 pkt 2 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej, kredyt jest kredytem indeksowanym do walut wymienialnych i jest udzielany w złotych polskich, w umowie kredytowej kwota kredytu miała być określona w PLN.

Stosownie do § 8 ust. 3 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej kwota raty miała być obliczana według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych z dnia spłaty.

Zgodnie z § 8 ust. 4 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej Kredytobiorca mógł zastrzec w umowie kredytu, iż Bank będzie pobierał ratę spłaty z rachunku w walucie, do jakiej kredyt był indeksowany, o ile ten rachunek był dostępny w aktualnej ofercie Banku.

§ 9 ust. 4 Regulaminu stanowił zaś, że w przypadku kredytu w walucie obcej, Bank w następnym dniu po upływie terminu wymagalności kredytu, dokonać miał przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia na PLN, z zastosowaniem aktualnego kursu sprzedaży dewiz, określonego przez Bank w Tabeli Kursów Walut Obcych. Od wymagalnego kapitału, wyrażonego w PLN, Bank naliczać miał dalsze odsetki w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych.

Zgodnie z § 14 ust. 3 pkt 1) Regulaminu suma ubezpieczenia na życie Kredytobiorcy nie mogła być niższa od kwoty kredytu określonej w umowie kredytu.

(**dowód:** k. 22 – 31 – wydruk Regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w Banku (...) S.A.)

W wykonaniu powyższej Umowy Bank wypłacił kwotę 161 802 zł, którą jednocześnie przeliczył na kwotę zadłużenia Kredytobiorcy w CHF, stosując przy tym kurs kupna waluty CHF z tabeli kursowej Banku z dnia wypłaty.

(fakt bezsporny)

Strony Umowy zawarły do niej Aneks z dnia 19 września 2017 roku. Na jego mocy Kredytobiorca zaczął spłacać kredyt bezpośrednio w walucie CHF.

(**dowód:** k. 33 – 33v – kserokopia Aneksu z 19 września 2017 roku)

W wykonaniu powyższej Umowy m.in. w okresie od 14 lipca 2011 roku do 15 czerwca 2020 roku Bank pobrał od Kredytobiorcy tytułem spłaty rat kapitałowo-odsetkowych łącznie kwoty 39 648,24 zł i 4 468,98 CHF.

(**dowód:** k. 39 – 47 – kserokopia zaświadczenia Banku z 06 lipca 2020 roku)

Środki pieniężne, pochodzące z powyższej Umowy kredytu, zostały przeznaczone na zakup lokalu, który do 2010 roku służył zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych Kredytobiorcy. Obecnie lokal ten jest wynajmowany.

Kredytobiorca nigdy nie prowadził działalności gospodarczej.

O tym, że w w/w Umowach mogą znajdować się postanowienia niedozwolone Kredytobiorca uświadomił sobie około 2020 roku.

(**dowód:** k. 235v – 236 – przesłuchanie powoda K. M. w charakterze strony)

Pismem z dnia 20 lipca 2020 roku pełnomocnik Kredytobiorcy, w jego imieniu, wezwał Bank do zapłaty kwoty 61 786,37 zł, stanowiącej sumę świadczeń pobranych od niego przez Bank na podstawie Umowy w okresie od 14 sierpnia 2010 roku do 15 czerwca 2019 roku. W piśmie tym powołano się na nieważność Umowy kredytu.

(**dowód:** k. 34 – 38 – kserokopia reklamacji z 20 lipca 2020 roku)

Do chwili zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie Bank nie zapłacił Kredytobiorcy żądanych przez niego kwot.

(**fakty bezsporne**)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie wskazanych w jego opisie dowodów z kserokopii dokumentów oraz z zeznań powoda.

Dowody z dokumentów Sąd ocenił jako wiarygodne. Strony postępowania nie kwestionowały, że oświadczenia w nich zawarte zostały złożone przez osoby, które podpisały te dokumenty. Nie kwestionowały także prawdziwości i autentyczności dokumentów złożonych w zwykłych kserokopiach. Sąd nie znalazł także podstaw, aby z urzędu powziąć wątpliwości odnośnie ich wiarygodności i mocy dowodowej w zakresie, w jakim stanowiły podstawę ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

Odnośnie dowodu z przesłuchania powoda wskazać należy, iż w swoich zeznaniach zrelacjonował on przebieg zdarzeń związanych z zawarciem Umowy kredytu, akcentując przede wszystkim, że oferta kredytu indeksowanego do CHF została mu przedstawiona jako jedyna i korzystna dla niego oraz że nie wyjaśniano mu mechanizmów przeliczeń walutowych, które miały być stosowane na podstawie tej Umowy ani ryzyka z nią związanego.

Oceniając zeznania powoda, Sąd miał na uwadze, że jest on bezpośrednio zainteresowany korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem niniejszej sprawy. Jednakże – mając na uwadze treść jego zeznań oraz okoliczność, że znalazły one potwierdzenie w dowodach z dokumentów – Sąd ocenił je jako wiarygodne, logiczne i rzeczowe.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły także same twierdzenia stron o okolicznościach faktycznych sprawy. W zakresie, w jakim druga strona je przyznała lub im nie zaprzeczyła, uznać należało je za bezsporne (art. 229 – 230 k.p.c.).

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd pominął dowody: z opinii biegłego sądowego, zgłoszonej w pkt 8 lit. d) pozwu (k. 4); z dokumentów, wymienionych w pkt 3 lit. l) – n) odpowiedzi na pozew (k. 73 - 73v); z zeznań świadka S. M., zgłoszonych w pkt 4 odpowiedzi na pozew (k. 73v); z dokumentu, wymienionego w pkt 6 odpowiedzi na pozew (k. 73v – 74); z opinii biegłego sądowego, zgłoszonej w pkt 7 odpowiedzi na pozew (k. 74 – 74v).

Sąd uznał, że wyżej wymienione dowody nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Irrelevantne w niniejszej sprawie okazały się bowiem m.in. ustalenia, dotyczące ogólnych procedur Banku w zakresie udzielania kredytów hipotecznych klientom Banku w okresie zawierania spornej Umowy oraz przeszkolenia pracowników Banku w zakresie tych procedur a także ustalenia, dotyczące sposobu ewidencjonowania przez Bank kredytów indeksowanych do CHF i sposobu finansowania tych kredytów przez Bank. Ponadto w niniejszej sprawie nie miał istotnego znaczenia fakt, w jaki sposób Bank ustalał kursy waluty w Tabeli Kursów, skoro poza sporem było, iż zasady te nie zostały zawarte w przedmiotowej Umowie ani w Regulaminie, a więc nie były wiążące dla stron Umowy. W niniejszej sprawie istotna była treść łączącej strony Umowy, a nie mechanizmy finansowe, dotyczące udzielonego

kredytu, stosowane przez pozwaną Bank oraz istotne było ustalenie, jakich informacji udzielono powodowi przed zawarciem spornej Umowy a nie istniejących w tym zakresie procedur Banku.

Co do dowodów z zeznań świadka S. M. oraz z zeznań świadka J. C. z innego postępowania sądowego, to Sąd miał także na uwadze, iż świadkowie ci w ogóle nie brali udziału w zawieraniu przedmiotowej Umowy z powodami, a więc ich zeznania dotyczyć mogłyby (co do świadka S. M.) lub dotyczyły (co do świadka J. C.) jedynie opisanego ogólnie przyjętej przez Bank procedury zawierania umów kredytu hipotecznego, zaś ustalenia te nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Odnośnie dowodów z opinii biegłych sądowych, zgłoszonych przez obie strony postępowania i prywatnych wyliczeń strony pozwanej, dotyczących symulacji kosztów kredytu, to fakty, które miały być wykazane tymi dowodami, nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie wobec oceny prawnej przedmiotowej Umowy, dokonanej w dalszej części uzasadnienia.

Sąd zważył, co następuje:

Żądania główne powoda o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego, wynikającego z Umowy kredytu, oraz o zapłatę - co do kwot głównych - zasługiwały na uwzględnienie w całości. Żądanie główne powoda zostało oddalone w niewielkim zakresie, dotyczącym części roszczenia odsetkowego. Wobec tego, Sąd w ogóle nie orzekł w przedmiocie roszczenia ewentualnego, zgłoszonego przez powoda na wypadek uznania spornej Umowy za zgodną z prawem.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż stanowisko powoda okazało się uzasadnione w części, opierającej się na zarzucie nieważności Umowy kredytu na skutek usunięcia z niej klauzul indeksacyjnych. Do wniosku o nieważności Umowy prowadzi analiza jej postanowień dotyczących klauzul indeksacyjnych pod kątem abuzywności.

Kolejno wskazać należy, iż w uzasadnieniu wyroku nie ma potrzeby i nie ma obowiązku wyrażania szczegółowego stanowiska do wszystkich poglądów prezentowanych przez strony, o ile nie miały one istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 29 października 1998 roku w sprawie II UKN 282/98, *Legalis* 44600, oraz wyrok ETPCZ z 21 lipca 2015 roku w sprawie D. przeciwko T. (...), *Legalis* 1378918). Dopuszczalne - a w świetle brzmienia art. 327⁽¹⁾ § 2 k.p.c. wręcz konieczne - jest rozprawienie się z poszczególnymi zarzutami niejako en bloc, poprzez zaprezentowanie odmiennego zapatrywania w kwestii faktów lub prawa nie pozostawiające przestrzeni dla racjonalnej obrony pozostałych zarzutów, które - przy uwzględnieniu koncepcji sądu - stają się wówczas bezprzedmiotowe (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 20 grudnia 2017 roku w sprawie VI ACa 1651/15, *Legalis* 1733044). Większość zagadnień prawnych składających się na decyzje procesowe znalazło już rozstrzygnięcie - przynajmniej na poziomie Sądu Apelacyjnego - i nie wymaga nadmiernie szerokiego omówienia. Wobec tego, Sąd - stosownie do wymogów art. 327⁽¹⁾ § 2 k.p.c. - sporządził niniejsze uzasadnienie w sposób możliwie zwięzły.

Przechodząc do prawnej analizy przedmiotowej Umowy, wskazać należy, iż mają do niej zastosowanie przepisy ustawy Prawo bankowe. Zgodnie zaś z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Prawo bankowe (Dz.U z 2002 roku, Nr 72, poz. 665, t.j. z późn. zm.) (dalej też jako „UPrB”) - w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia spornej Umowy - przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do art. 69 ust. 2 cytowanej ustawy umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Z powyższego wynika zatem, że umowa kredytu jest umową nazwaną, dwustronnie zobowiązującą. Na jej podstawie bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji drugiej strony – kredytobiorcy kwotę środków pieniężnych (kwotę kredytu), a kredytobiorca zobowiązuje się zwrócić kwotę wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami. Uprawnienie kredytobiorcy polega na tym, że może domagać się od banku wypłaty kredytu a obowiązek polega na tym, że ma zwrócić wypłaconą mu kwotę wraz z odsetkami. Umowa kredytu jest umową odpłatną, gdyż na kredytobiorcę nakłada obowiązek zapłacenia bankowi odsetek oraz prowizji, które mają charakter wynagrodzenia za korzystanie ze środków pieniężnych banku. Ponadto jest to umowa konsensualna, czyli dochodzi do skutku w wyniku samego uzgodnienia przez strony jej podstawowych postanowień. Przedmiotem kredytu musi być określona kwota pieniężna. W umowie muszą być także określone zasady spłaty sumy kredytu.

Ponadto wskazać należy, iż sporna Umowa została zawarta przed zmianą ustawy Prawo bankowe, dokonaną ustawą z dnia 29 lipca 2011 roku (Dz.U. z 2011 roku, Nr 165, poz. 984), na mocy której dodano art. 69 ust. 2 pkt 4a UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, umowa kredytu powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo - odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Ustawa ta wprowadziła także uregulowanie, zawarte w art. 69 ust. 3 zdanie 1 UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo – odsetkowych bezpośrednio w tej walucie oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie.

Powyższe nie stanowi ustawowej definicji kredytu indeksowanego lub denominowanego. Przyjmuje się jednak, że kredyt denominowany lub indeksowany do waluty obcej to kredyt udzielony w złotych polskich, którego kwota jest odniesiona do waluty obcej. Kredyt taki jest kredytem złotowym, z tym, że na skutek denominacji lub indeksacji, saldo kredytu wyrażane jest w walucie obcej, do której kredyt został denominowany lub indeksowany. Kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kredytu bądź w walucie, do której kredyt został denominowany lub indeksowany bądź w walucie polskiej, po przeliczeniu raty wyrażonej w walucie. Wypłata kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej następuje w złotych polskich, zaś operacja z walutą obcą dokonywana jest jedynie „na papierze” dla celów księgowych, do faktycznego przekazania wartości dewizowych nie dochodzi. Do faktycznego obrotu dewizowego dochodzi dopiero wówczas, gdy strony uzgodnią, że spłata kredytu przez kredytobiorcę nastąpić będzie w walucie, do której kredyt indeksowano lub denominowano.

Mając powyższe na uwadze, dokonać należy rozróżnienia pomiędzy kredytem indeksowanym do waluty obcej a kredytem czysto walutowym. W przeciwieństwie do kredytu indeksowanego, kredyt walutowy to kredyt udzielony w innej niż PLN walucie, a zatem również w tej walucie wypłacany i spłacany. W niniejszej sprawie z uwagi na to, iż środki finansowe zostały wypłacone powodowi w walucie polskiej oraz Umowa przewidywała, że w takiej też walucie powód będzie spłacać raty kapitałowo – odsetkowe z całą pewnością należy mówić o kredycie indeksowanym, nie zaś kredycie walutowym.

Przedmiotowa Umowa w § 2 ust. 1 i 2 zdanie 1 przewidywała, że kwota kredytu wynosi 161 802,00 PLN oraz że kredyt jest indeksowany do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Banku obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Stosownie do § 7 ust. 1 Umowy Kredytobiorca zobowiązał się spłacić kwotę kredytu w CHF, ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z Tabelą Kursów Walut Banku (...).

Zgodnie zatem z postanowieniami przedmiotowej Umowy, kredyt był wypłacony w złotych polskich, indeksowany kursem innej waluty – CHF. Natomiast z walutą CHF powiązana była inna stopa referencyjna niż dla PLN, tj. nie WIBOR, lecz LIBOR. Kwota wypłacona powodowi w PLN zgodnie z Umową w dniu uruchomienia kredytu miała być przeliczona na CHF według kursu kupna CHF określonego w Tabeli Kursów. Wysokość rat kapitałowo – odsetkowych miała zostać ustalona z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z Tabelą Kursów.

Zaznaczenia wymaga, że o tym, iż walutą kredytu był PLN świadczy nie tylko kwota kredytu, wskazana jednoznacznie w Umowie w PLN, ale także treść § 2 ust. 2 Umowy, który wskazuje, iż kredyt jest indeksowany do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu. Oznaczało to, iż najpierw miała być wypłacona kwota w PLN i ta kwota następnie miała być przeliczona zgodnie z kursem CHF, a nie odwrotnie. Na PLN jako na walutę kredytu wskazuje także waluta zabezpieczeń ustanowionych w Umowie np. wartość hipoteki kaucyjnej wyrażona była w PLN – do sumy 275 063,40 PLN (§ 8 ust. 1 pkt 1) Umowy). Zgodnie z art. 68 ustawy o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2001 roku, Nr 124, poz. 1361 z późn. zm.) – w brzmieniu obowiązującym na datę zawarcia analizowanej Umowy – hipoteka zabezpiecza jedynie wierzytelności pieniężne i może być wyrażona tylko w oznaczonej sumie pieniężnej. Jeżeli wierzytelność zgodnie z prawem została wyrażona w innym pieniądzu niż pieniądz polski, hipotekę wyraża się w tym innym pieniądzu. Gdyby zatem wierzytelność – czyli kredyt – była wyrażona w CHF, również hipoteka powinna zostać wyrażona w CHF.

Podkreślić należy, iż zastosowany w Umowie mechanizm indeksacji nie zmieniał kwoty i waluty kredytu, wyrażonej w PLN, a stanowił on jedynie klauzulę przeliczeniową, mocą której strony ustaliły, że zobowiązanie wyrażone w walucie polskiej w dniu uruchomienia kredytu, a zatem z chwilą wykonania zobowiązania Banku do wypłaty kredytu (co nastąpić miało w PLN), miało zostać przeliczone na walutę obcą – na CHF, Kredytobiorca zobowiązany był do dokonania spłaty kredytu – przy czym wysokość rat, uiszczanych w PLN, obliczona miała być według kursu sprzedaży CHF.

Zgodnie z jednolitą linią orzecznictwa Sądu Najwyższego, przed wejściem w życie w/w ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku, tzw. „ustawy antyspreadowej”, dopuszczalne było na zasadzie swobody umów zaciągnięcie zobowiązania kredytowego w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu będzie dokonywana w walucie krajowej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 2011 roku, IV CSK 377/10; z dnia 29 kwietnia 2015 roku, V CSK 445/14; z dnia 22 stycznia 2016 roku, I CSK 1049/14; z dnia 27 lutego 2019 roku, II CSK 19/18 oraz z dnia 11 grudnia 2019 roku, V CSK 382/18). Argumentem przemawiającym za dopuszczalnością zawierania umów o kredyt indeksowany przed wejściem w życie w/w ustawy nowelizującej było właśnie wprowadzenie do ustawy Prawo bankowe przepisu dotyczącego kredytów indeksowanych do waluty innej niż polska. Racjonalny ustawodawca nie wprowadziłby bowiem do porządku prawnego umowy, co do której zachodzą przesłanki do stwierdzenia jej nieważności.

Umowa kredytu indeksowanego, przewidującego spread walutowy, mieściła się zatem w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowiła jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w związku z art. 69 UPrB).

Mając na uwadze treść wyżej cytowanych postanowień § 2 ust. 1 i 2 Umowy, stwierdzić należało, iż w powyższej Umowie określono kwotę w złotych polskich, która podlegać miała wypłacie Kredytobiorcy, zaś jakiej kwocie w CHF miała odpowiadać ta kwota, miało zostać ustalone w dniu wypłaty kredytu lub transzy. Zauważyć należy, iż powód zainteresowany był otrzymaniem kwoty w złotych polskich i otrzymał kwotę w złotych polskich. Kwota kredytu w złotych polskich w chwili zawierania Umowy była zatem powodowi znana. Dodatkowo strony w Umowie ustaliły, że wartość wypłaconej w PLN kwoty (saldo kredytu) zostanie przeliczona do CHF według kursu kupna walut określonego w Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku w chwili uruchomienia kredytu.

W ocenie Sądu, samo wprowadzenie do Umowy postanowienia przewidującego mechanizm indeksacji – z wyżej wskazanych już względów – nie było sprzeczne z treścią art. 69 ust. 1 UPrB, gdyż nie naruszało zasady swobody umów, wyrażonej w art. 353¹ k.c. Natomiast inną kwestią jest sposób określenia przez pozwany Bank mechanizmu indeksacji poprzez odesłanie do kursów walut, ustalanych w Tabelach kursowych, tworzonych przez Bank, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

I. NIEDOZWOLONE POSTANOWIENIA UMOWNE

Odnosząc się do zarzutów powoda, dotyczących abuzywności kwestionowanych postanowień, zawartych w Umowie i Regulaminie, wskazać należy, iż w ocenie Sądu, postanowienia te, określające sposoby wyliczenia kwoty kredytu podlegającej spłacie i wysokości rat kredytu, stanowią postanowienia niedozwolone, a tym samym nie wiążą powoda. Przy czym, w ocenie Sądu, wyeliminowanie tych postanowień z przedmiotowej Umowy prowadzi w niniejszej sprawie do jej upadku, a więc do jej nieważności.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Wskazać należy, iż regulacja, zawarta w art. 385⁽¹⁾ – 385⁽³⁾ k.c., stanowi implementację dyrektywy 93/13, co rodzi określone konsekwencje dla wykładni tych przepisów. Przede wszystkim musi ona prowadzić do takich rezultatów, które pozwolą urzeczywistnić cele dyrektywy. Sądy krajowe, stosując prawo wewnętrzne, zobowiązane są tak dalece, jak jest to możliwe, by dokonywać jego wykładni w świetle brzmienia i celu tej dyrektywy, tak by osiągnąć przewidziany w niej rezultat, a zatem zastosować się do art. 288 akapit trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tak m.in. wyrok TSUE C-377/14). Krajowe sądy i trybunały powinny tak wyklądać prawo wewnętrzne, aby w pełni uwzględniło ono nie tylko literę, ale i ducha prawa unijnego (tak E. Łętowska w: System prawa prywatnego T.5 – Zobowiązania część ogólna, Warszawa 2013, s. 30). Stosując zatem art. 385⁽¹⁾ k.c. należy stosować wykładnię przyjazną dla prawa unijnego – w szczególności potwierdzoną orzeczeniami Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako „TSUE” lub „Trybunał Sprawiedliwości”).

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie zostały spełnione wszystkie przesłanki, określone w powołanym wyżej art. 385¹ k.c., pozwalające uznać postanowienia łączącej strony Umowy, dotyczące mechanizmu indeksacji, za klauzule abuzywne.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż rozważając abuzywność kwestionowanych postanowień umownych, Sąd miał na uwadze, iż były już one przedmiotem kontroli przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który w wyroku z dnia 14 grudnia 2010 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt XVII AmC 426/09, uznał za niedozwolone i zakazał Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. wykorzystywania w obrocie z konsumentami m.in. postanowień wzorca umowy o następującej treści:

- „Kredyt jest indeksowany do CHF/USD/EUR, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF/USD/EUR według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy.”,

- „W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kwota raty spłaty obliczona jest według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych z dnia spłaty.”.

Na podstawie powyższego prawomocnego wyroku w dniu 15 maja 2012 roku cytowane postanowienia wpisane zostały do rejestru klauzul niedozwolonych, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, pod numerami odpowiednio 3178 i 3179.

Powyższe stanowi argument za uznaniem w niniejszej sprawie kwestionowanych postanowień umownych za klauzule abuzywne (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 roku, w sprawie III CZP 17/15; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07 lipca 2021 roku w sprawie I CSKP 222/21, LEX nr 3218438). Wobec wpisania kwestionowanych postanowień umownych do rejestru klauzul niedozwolonych Sąd co do zasady nie mógł odmiennie ocenić określonych postanowień umownych i był zobowiązany do przyjęcia, że postanowienie o takiej treści jako niedozwolone postanowienie umowne spełniały wszystkie określone w przepisach kodeksu cywilnego przesłanki.

Nawet zatem przyjęcie, że w sprawie niniejszej powodowie zostaliby prawidłowo pouczeni o ryzyku kursowym, nie mogło prowadzić do wniosku, że kwestionowane postanowienia nie są abuzywne.

Ponadto Sąd miał na uwadze, iż zgodnie z wyrokiem TSUE z dnia 21 września 2023 roku w sprawie C-139/22 Artykuł 3 ust. 1, art. 7 ust. 1 i art. 8 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 05 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by warunek umowny, który nie był indywidualnie negocjowany, został uznany przez właściwe organy krajowe za nieuczciwy z tego tylko powodu, że jego treść jest równoznaczna z treścią postanowienia wzorca umowy wpisanego do krajowego rejestru klauzul niedozwolonych.

Mając powyżej na uwadze, wobec wpisania kwestionowanych klauzul umownych do rejestru klauzul niedozwolonych na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wydanego w sprawie, w której pozwanym był Bank (...) S.A. oraz wobec wiążącego charakteru tego wyroku – w niniejszej sprawie, celem ustalenia, czy kwestionowane postanowienia stanowią klauzule abuzywne, wystarczające było ustalenie, czy powód, zawierając przedmiotową Umowę, działał jako konsument oraz czy kwestionowane postanowienia zostały z nim indywidualnie uzgodnione.

Z dowodów zgromadzonych w sprawie jednoznacznie wynika, że pozwany Bank zawarł przedmiotową Umowę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie czynności bankowych (art. 43¹ k.c.), natomiast powód zawarł ją jako konsument (art. 22¹ k.c.). Środki pochodzące z kredytu miały zostać przeznaczone – i faktycznie zostały przeznaczone – na zakup lokalu, który przez 5 lat służył zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych powoda. Powód nigdy nie prowadził działalności gospodarczej. Fakt, iż powód obecnie wynajmuje kredytowany lokal nie ma żadnego wpływu na ocenę jego statusu jako konsumenta w dacie zawierania spornej Umowy kredytu.

W tym miejscu wskazać należy, iż dla przyznania podmiotowi statusu konsumenta istotne jest by przesłanki uznania go za konsumenta były spełnione w chwili dokonywania czynności. Późniejsze zmiany przeznaczenia nabytego dobra lub usługi nie powinny z reguły prowadzić do zmiany raz przyjętego ustalenia (tak też Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 09 lutego 2012 roku, w sprawie V ACa 96/12, OSAGd 2012, Nr 2, s. 32). Na podobnym stanowisku, co do chwili dokonywania oceny, stoi TSUE, wskazując (wyrok z dnia 22 stycznia 2018 roku, w sprawie C-498/16, S. v. F., L., pkt 38), że za prawnie relewantny dla dokonania oceny należy uznać moment zawierania umowy, a późniejsze okoliczności, które powodują że umowa nabiera z czasem charakteru gospodarczego lub zawodowego nie mają znaczenia.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż powodowi przysługiwał status konsumenta, a więc że uprawniony jest on do ochrony, przewidzianej w art. 385¹ k.c.

Nie budziło również wątpliwości, że postanowienia przedmiotowej Umowy, dotyczące indeksacji, nie były uzgadniane z powodem indywidualnie przed zawarciem Umowy. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.). Ciężar dowodu, że dane postanowienie umowne zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.). Natomiast strona pozwana w niniejszej sprawie nie wykazała, aby powód miał jakikolwiek wpływ na postanowienia umowne dotyczące indeksacji. Samo zaakceptowanie przez powoda kwestionowanych postanowień poprzez podpisanie przedmiotowej Umowy nie oznacza, że postanowienia te zostały z nim indywidualnie uzgodnione bądź że miał on realny wpływ na ich treść.

Kolejno wskazać należy, iż konsekwencje usunięcia z umowy postanowień określających mechanizm indeksacji szczegółowo rozważył TSUE w wyroku z dnia 03 października 2019 roku w sprawie C-260/18. Potwierdzając stanowisko polskiego sądu odsyłającego, Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że po usunięciu uznanego za abuzywne odesłania do kursów kupna i sprzedaży z tabeli kursowej banku niemożliwe jest określenie kursu wymiany, a tym

samym wykonanie przedmiotowej umowy, a zatem że skuteczne zakwestionowanie kursów wymiany walut jest równoznaczne z usunięciem postanowień o indeksacji w całości (pkt 24 i 36). Tym samym w świetle przepisów prawa krajowego utrzymanie umowy bez zawartych w niej warunków nie jest możliwe, co musi prowadzić do jej nieważności, czemu nie sprzeciwia się art. 6 Dyrektywy (pkt. 43). Dzieje się tak w szczególności, gdy – jak w sprawie niniejszej – usunięcie postanowień dotyczących kursów oznacza pośrednio usunięcie z umowy ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją umowy. Skoro warunek ryzyka kursowego jest traktowany jako określający główny przedmiot umowy kredytu (pkt 44), to bez niego utrzymanie obowiązywania umowy nie jest możliwe, gdyż powoduje to zmianę charakteru umowy.

Ponadto w wyroku z dnia 29 kwietnia 2021 roku w sprawie C-19/20 Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że skutki stwierdzenia przez sąd istnienia nieuczciwego warunku w umowie, zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, podlegają przepisom prawa krajowego, przy czym kwestia utrzymywania się w mocy takiej umowy powinna być oceniana z urzędu przez sąd krajowy zgodnie z obiektywnym podejściem na podstawie tych przepisów.

Natomiast zgodnie z wyrokiem TSUE z dnia 18 listopada 2021 roku w sprawie C-212/20 w przypadku stwierdzenia przez sąd krajowy nieważności nieuczciwego warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w taki sposób, iż niezgodny z tym artykułem jest przepis prawa krajowego dający sądowi krajowemu możliwość uzupełnienia tej umowy poprzez zmianę treści owego warunku. Gdyby bowiem sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w takich umowach, to takie uprawnienie mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 dyrektywy 93/13. Uprawnienie to przyczyniałoby się bowiem do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez sam brak stosowania takich nieuczciwych warunków wobec konsumentów, ponieważ nadal mogliby oni dostrzegać korzyść w stosowaniu rzeczonych warunków, wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, tak aby zagwarantować w ten sposób interes rzeczonych przedsiębiorców. TSUE w wyroku tym wskazał, że jedynie w wypadku, gdyby stwierdzenie nieważności nieuczciwego warunku zobowiązywało sąd do unieważnienia umowy w całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje, w związku z czym unieważnienie to skutkowałoby niejako ukaraniem konsumenta, sąd krajowy mógłby zastąpić ten warunek przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym. Ponadto TSUE dodał, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoi na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane przez skutki wynikające również z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, w przypadku gdy strony umowy wyrażą na to zgodę.

Wobec powyższego, stwierdzić należy, iż niedopuszczalne jest uzupełnienie abuzywnych postanowień umowy przez sąd poprzez zmianę treści tych postanowień, gdyż mogłoby to zagrażać realizacji długoterminowych celów stawianych przez Dyrektywę 93/13 (wyrok TSUE C-19/20 pkt 67 i 68). Jeśli umowa po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków nie może obowiązywać, sąd może – jedynie w celu uniknięcia penalizujących konsumenta konsekwencji – uzupełnić umowę przepisami dyspozytywnymi (wyrok TSUE C-26/13 w sprawie K. pkt 82-85). Niezależnie od wątpliwości co do możliwości zastąpienia kursu Banku kursem średnim NBP, należy zauważyć, że tego rodzaju zabieg nie usunąłby znaczącej nierównowagi między stronami, jaka powstała ze szkodą dla konsumenta na skutek włączenia do umowy warunku ryzyka kursowego.

Ponadto za niedopuszczalnością takiego „uzupełniania” umowy wypowiedział się TSUE w wyroku z dnia 08 września 2022 roku w sprawach połączonych od C#80/21 do C#82/21, w którym wskazał, że artykuł 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym sąd krajowy może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, który pociąga za sobą nieważność tej umowy w całości, zastąpić warunek umowny, którego nieważność została stwierdzona, albo wykładnią oświadczenia woli stron w celu uniknięcia

unieważnienia tej umowy, albo przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, nawet jeśli konsument został poinformowany o skutkach nieważności tejże umowy i zaakceptował je.

Zgodnie natomiast z art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Dodać należy, iż dla oceny danego postanowienia na podstawie art. 385¹ k.c. nie ma żadnego znaczenia sposób wykonywania umowy przez strony. W okolicznościach niniejszej sprawy nie podlegało zatem badaniu i nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia, czy pozwany Bank korzystał z możliwości, wynikających ze spornych postanowień umownych, a więc czy ustalane przez niego kursy walut w Tabeli Kursów były zawyżone w stosunku do kursów NBP lub kursów ustalanych przez inne banki. Postanowienie jest niedozwolone, jeśli stwarza dla przedsiębiorcy samą możliwość działania w sposób rażąco naruszający interesy konsumenta. Za rażąco sprzeczne z interesem konsumenta uznać należy już samo skonstruowanie mechanizmu ustalania wartości świadczenia jednostronnie przez Bank, ponieważ mechanizm ten narusza równowagę kontraktową, umożliwiając przedsiębiorcy wpływ na kształtowanie obowiązków umownych konsumenta.

W tym miejscu wskazać również należy, iż wprawdzie po zawarciu Umowy strony zawarły Aneks z dnia 19 września 2017 roku, na mocy którego powód zaczął spłacać kredyt bezpośrednio w walucie CHF, jednakże zawarcie tego Aneksu nie spowodowało sanowania postanowień abuzywnych, zawartych w przedmiotowej Umowie i w Regulaminie. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 2021 roku, wydanym w sprawie C-19/20, sąd krajowy jest zobowiązany do stwierdzenia nieuczciwego charakteru warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, nawet jeśli warunek ten został zmieniony przez te strony w drodze umowy. Wyjątkiem od tej reguły jest sytuacja, kiedy konsument wyraził wolną i świadomą zgodę na zmianę nieuczciwego warunku i na rezygnację z ochrony przed nieuczciwymi postanowieniami umownymi. Natomiast w niniejszej sprawie powód takiej zgody nie wyraził, wręcz przeciwnie – wnosząc pozew, w którym domagał się ustalenia nieważności Umowy kredytowej oraz powoływał się na abuzywność postanowień, dotyczących mechanizmu indeksacji – domagał się objęcia go w/w ochroną.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż po pierwsze – po wyeliminowaniu z Umowy postanowień abuzywnych (§ 2 ust. 2 i § 7 ust. 1 Umowy oraz § 8 ust. 3 Regulaminu) nie było możliwe uzupełnienie powstałych na skutek tego luk np. średnim kursem NBP. Po drugie – wskazać należy, iż po wyeliminowaniu z Umowy spornych klauzul i niezastąpieniu ich innymi postanowieniami Umowa ta nie mogłaby obowiązywać z niżej podanych względów.

W pierwszej kolejności powtórzyć należy, iż opisywane we wcześniejszej części uzasadnienia klauzule indeksacyjne, stanowią element określający główne świadczenie stron umowy o kredyt indeksowany. Wobec tego, stwierdzić należy, iż usunięcie postanowienia określającego główne świadczenia stron, prowadzi do tego, że pomiędzy stronami brak jest zgody na zawarcie umowy. To prowadzi zaś do wniosku, że na skutek stwierdzenia abuzywności wskazanych postanowień umownych i ich wyeliminowania z Umowy dochodzi do jej upadku.

Kolejno wskazać należy, iż wyeliminowanie z przedmiotowej Umowy postanowień dotyczących indeksacji, odsyłających do Tabeli Kursów, prowadzi nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, ale również pośrednio do zamknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją. Klauzula dotycząca ryzyka wymiany określa główny przedmiot umowy kredytu indeksowanego. Usunięcie tych postanowień z umowy powoduje, że umowa ta nie może nadal obowiązywać bez tych warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy (por. powołany już wyżej wyrok TSUE w sprawie C-260/18).

Po wyeliminowaniu z umowy o kredyt indeksowany do waluty obcej postanowień dotyczących indeksacji – a więc postanowień wyznaczających naturę tego stosunku zobowiązaniowego – umowę należałoby zatem uznać za nieważną na podstawie art. 353¹ k.c. jako sprzeczną z naturą zobowiązania. Wyeliminowanie z przedmiotowej

Umowy klauzul indeksacyjnych doprowadziłoby bowiem do takiego zniekształcenia tego stosunku zobowiązaniowego, że nie odpowiadałby on już jego naturze, której istotą jest wprowadzenie postanowień dotyczących indeksacji, pozwalających na ustalenie salda zadłużenia w walucie obcej a następnie zastosowanie do tak ustalonego salda zadłużenia oprocentowania ustalonego według stawki LIBOR.

Reasumując – stwierdzenie sprzeczności postanowień Umowy, określających mechanizm indeksacji z art. 353¹ k.c. oraz stwierdzenie, że postanowienia te stanowią klauzule abuzywne, prowadzi do upadku całej Umowy.

Wobec powyższego, zbędne okazało się odnoszenie do kolejnych zarzutów powoda, dotyczących nieważności przedmiotowej Umowy. Już bowiem uwzględnienie powyższych zarzutów powoda skutkowało uwzględnieniem jego żądań głównych, opartych na zarzucie nieważności spornej Umowy.

II. ŻĄDANIE USTALENIA NA PODSTAWIE ART. 189 K.P.C.

W ocenie Sądu, powód – wbrew zarzutom strony pozwanej – posiada interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. w żądaniu ustalenia nieistnienia stosunku prawnego, wynikających z przedmiotowej Umowy kredytu.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Przepis art. 189 k.p.c. ma charakter przepisu materialnoprawnego, gdyż stanowi podstawę prawną powództw o ustalenie stosunku prawnego oraz o ustalenie prawa, i to zarówno ustalenie pozytywne, jak i negatywne. Przedmiotem ustalenia w drodze powództwa przewidzianego w art. 189 k.p.c. mogą być prawa i stosunki prawne, dla ustalenia których właściwa jest droga procesu cywilnego (np. ustalenie nieważności umowy, ugody sądowej, testamentu). Przesłanką merytoryczną powództwa o ustalenie jest interes prawny, rozumiany jako potrzeba ochrony sfery prawnej powoda, którą może uzyskać przez samo ustalenie stosunku prawnego lub prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2011 roku, II CSK 568/10, Lex nr 932343).

Interes prawny istnieje wówczas, gdy zachodzi niepewność stosunku prawnego lub prawa, wynikająca z obecnego lub przewidywanego ich naruszenia lub kwestionowania. Brak interesu zachodzi wtedy, gdy sfera prawna powoda nie została naruszona lub zagrożona, bo jego prawo już zostało naruszone albo powstały określone roszczenia i może osiągnąć pełniejszą ochronę swych praw, bo może dochodzić zobowiązania pozwanego do określonego zachowania - świadczenia lub wykorzystać inne środki ochrony prawnej prowadzące do takiego samego rezultatu. Zasada ta nie ma charakteru bezwzględnego, bo powód nie traci interesu, jeżeli ochrona jego sfery prawnej wymaga wykazania, że stosunek prawny ma inną treść, w szczególności, gdy umowa jest zawarta na długi czas, a wyrok w sprawie o świadczenie za wcześniejszy okres (roszczenia dodatkowe zgłoszone przez powoda) nie usunie niepewności w zakresie wszystkich skutków prawnych mogących wyniknąć z tego stosunku w przyszłości (tak Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 25 października 2018 roku, I ACa 623/17, Lex nr 2583325).

Sąd orzekający w niniejszym składzie podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu wyroku z dnia 04 listopada 2020 roku, w sprawie V ACa 300/20, że wniesienie powództwa o zapłatę nie rozstrzygnie w sposób całkowity istniejącego pomiędzy stronami sporu co do związania ich umową kredytową. Będzie bowiem rozstrzygało spór za okresy czasu, które już upłynęły. Natomiast w sposób pełny interesy powoda zabezpieczy ustalenie, czy w istocie strony są związane zawartą umową. Rozstrzygnie bowiem kwestię dla powoda podstawową, czy wiąże go ze stroną pozwaną umowa kredytowa, czy też nie. Ustalenie nieważności umowy kredytowej da podstawę do dokonania wzajemnych rozliczeń pomiędzy stronami. Przede wszystkim zaś usunie niepewność po stronie powoda, czy ma nadal spłacać raty kredytu.

Zważywszy na powyższe, Sąd uwzględnił żądanie powoda i w pkt I sentencji wyroku ustalił, że nie istnieje pomiędzy stronami postępowania stosunek prawny, wynikający z umowy o (...) nr (...) (...), zawartej w dniu 05 lipca 2005 roku.

III. ŻĄDANIE ZAPŁATY

Wobec ustalenia, że stosunek prawny, wynikający z przedmiotowej Umowy, nie istnieje, strony powinny zwrócić sobie – zgodnie z teorią dwóch kondykcji – kwoty świadczone na podstawie tejże Umowy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2021 roku, w sprawie III CZP 11/20 oraz uchwała 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 07 maja 2021 roku w sprawie III CZP 6/21). Przypomnieć należy jedynie, że teoria dwóch kondykcji polega na tym, że każda ze stron ma własne roszczenie o zwrot spełnionego świadczenia: bank o zwrot kwoty wypłaconego nominalnie kredytu, a kredytobiorca o zwrot świadczeń spełnionych na rzecz banku.

Na uwzględnienie zasługiwało zatem żądanie powoda zasądzenia od strony pozwanej na jego rzecz kwot, stanowiących sumę wpłat dokonanych przez niego na rzecz Banku na podstawie przedmiotowej Umowy w okresie wskazanym w pozwie.

Podstawę prawną powyższego żądania powoda stanowiły przepisy art. 405 k.c. i art. 410 § 1 i § 2 k.c. Zgodnie z art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Stosownie do art. 410 § 1 k.c. przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Przepis art. 410 § 2 k.c. stanowi zaś, że świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Powód w niniejszym postępowaniu domagał się zasądzenia od strony pozwanej na jego rzecz kwot 39 648,24 zł i 4 468,98 CHF, podając, że stanowią one sumę kwot, pobranych od niego przez Bank w okresie od 14 lipca 2011 roku do 15 czerwca 2020 roku tytułem spłaty rat kredytu. Podana przez powoda suma spłat w tym okresie nie była kwestionowana przez stronę pozwaną, wobec tego Sąd uznał, że fakt pobrania tych kwot od powoda jest pomiędzy stronami bezsporny. Ponadto na wykazanie faktu ich pobrania powód złożył zaświadczenie Banku o spłatach kredytu.

Wobec powyższego, Sąd w pkt II sentencji wyroku zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda żądane przez niego kwoty 39 648,24 zł i 4 468,98 CHF.

IV. ODSETKI USTAWOWE ZA OPÓŹNIENIE

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i § 2 k.c. Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie zaś z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Sąd uznał, iż żądanie powoda o zasądzenie na jego rzecz odsetek ustawowych za opóźnienie jest zasadne w przeważającej części. Wprawdzie powód przed wniesieniem pozwu wezwał Bank do zapłaty, jednakże nie złożył ani dowodu wysłania tego pisma ani dowodu jego doręczenia stronie pozwanej. Wobec tego, Sąd uznał, że dopiero pozew w niniejszej sprawie stanowił wezwanie strony pozwanej do zapłaty kwot wskazanych w pozwie. Strona pozwana odpis pozwu odebrała w dniu 31 grudnia 2021 roku (k. 69). W ocenie Sądu, minimalnym terminem na spełnienie świadczenia jest termin tygodniowy. Wobec tego, odsetki ustawowe za opóźnienie od zasądzonych kwot zostały zasądzone od 08 stycznia 2022 roku do dnia zapłaty. Natomiast w pozostałym zakresie w pkt III sentencji wyroku Sąd oddalił roszczenie odsetkowe powoda.

V. KOSZTY PROCESU

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., uznając, że powód uległ tylko w nieznaczącej części swego żądania, tj. co do części roszczenia odsetkowego. Wobec tego, kosztami postępowania Sąd w całości obciążył stronę pozwaną. Na zasądzoną od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 11 834 zł składały się: kwota 1 000 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, kwota 10 800 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego powoda,

będącego radcą prawnym (zgodnie z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 roku, Dz.U. z 2015 roku, poz. 1804) oraz kwota 34 zł tytułem opłat skarbowych od pełnomocnictw. Na podstawie art. 98 § 11 k.p.c. od zasądzonych kosztów procesu Sąd zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie, liczone od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty (pkt IV wyroku).

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie brak było uzasadnionych podstaw do uwzględnienia wniosku powoda o zasądzenie na jego rzecz tytułem zwrotu kosztów postępowania wynagrodzenia pełnomocnika procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej. Niniejsza sprawa nie ma charakteru precedensowego, wręcz przeciwnie w podobnych sprawach pozwy składane są w liczbie kilkudziesięciu tysięcy rocznie. Pozew w niniejszej sprawie złożony został po wydaniu przez TSUE wyroku w sprawie C-260/18 a ponadto w toku tego postępowania wydawane zostały zarówno przez sądy krajowe jak i przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej liczne orzeczenia dotyczące spraw kredytów indeksowanych i denominowanych do waluty obcej. Trudno zatem uznać, aby niniejsza sprawa była skomplikowana pod względem faktycznym albo prawnym bądź aby pełnomocnik powoda przyczynił się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jak również do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych (§ 15 ust. 3 w/w Rozporządzenia). Dodatkowo Sąd miał na uwadze, że pozew w niniejszej sprawie został sporządzony na szablonie – wykorzystywanym przez pełnomocnika powoda w innych postępowaniach sądowych – a szablon ten został uzupełniony w zakresie, dotyczącym danych powoda i jego Umowy a także, iż w niniejszej sprawie odbyła się jedna rozprawa z udziałem pełnomocnika procesowego powoda.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)